



Algemeen Bestuur en directie WIL
T.a.v
Postbus 2708
3430 GC NIEUWEGEIN

Nieuwegein, 17 mei 2023

Betreft: Advies Beleidsplan Handhaving 2023.

Geachte heer Bos en heer Esser,

Uw beleidsplan Handhaving 2023 voor een rechtvaardige uitvoering hebben wij met zeer veel belangstelling gelezen. Wij denken dat het een uitstekend stuk is, dat recht doet aan de huidige denkwijze over mensen die gebruik moeten maken van de participatiewet. Wij zijn verheugd dat in dit beleidsplan terminologie als “in vertrouwen handhaven en ruimte voor maatwerk alsmede menselijke maat” worden gebruikt.

In ons onderliggend advies zijn een aantal zaken te onderscheiden als:

Wat zien wij als oorzaken van Fraude:

Het met voorbedachten rade (opzettelijk) misbruik maken van (sociale) verzekeringswetten.

De voornaamste elementen die hierbij een rol spelen:

- 1. Gelegenheid; (opportunity): de kans/mogelijkheid frauduleus te handelen.*
- 2. Noodzaak; voorbeelden hiervan zijn: schulden, financiële tegenslagen of gewoon niet kunnen weerstaan aan de wil tot een wat beter leven.*
- 3. Rationalisatie; het voor jezelf rechtvaardigen met veelal als verontschuldigende elementen: (ik werk er hard voor, 'ze betalen me te weinig', 'anderen doen het ook', 'het bedrijf/de overheid heeft geld genoeg' etc.).*

In het vigerende beleidsplan wordt gelukkig onderscheid gemaakt tussen een bewuste- en een onbewuste overtreding van de regelovertreding. Het beleidsplan onderschrijft de stelling dat de klant altijd het vertrouwen krijgt totdat het tegendeel bewezen is. Indien er in 1ste instantie sprake is van een onbewuste regelovertrading dan volgt geen boete. Een eventuele terugvordering is mogelijk maar zal per individu bekeken worden. Bij een duidelijk bewuste overtreding volgt wel een boete met aanvullende maatregelen.

De Cliëntenraad WIL kan zich in dit te voeren beleid volledig vinden.

De Cliëntenraad WIL kan zich in grote lijnen in het Beleidsplan Handhaving vinden, maar de Cliëntenraad WIL wil toch nog een paar punten onder de aandacht brengen. Namelijk:

- Voor de Cliëntenraad WIL is de leefwereld van de cliënt van het grootste belang. Schadebeperking mag dan ook nooit het uitgangspunt zijn bij de handhaving, maar de mens dient hier centraal in te staan.

Naast de informatieplicht van de uitkeringsgerechtigde heeft WIL een zorgplicht en bovenal een informatieplicht m.b.t. gewijzigde spelregels. Er kan niet worden verwacht dat iedereen dagelijks alle wijzingen in de participatiewet bijhoudt. WIL kan en moet dat uit hoofde van haar werkzaamheden wel en dient o.i. deze informatie ook in begrijpelijke taal aan de betrokkenen schriftelijk melden. Bij het voorkomen van fraude is transparantie van het grootste belang en dienen de spelregels dus continue geactualiseerd en aan de cliënten te worden gecommuniceerd. Tevens, creëer de mogelijkheid voor overleg als betrokkene onzeker is over de (financiële) handelingen en communiceer dit.

Hierbij is het o.i. van het grootste belang dat ook aangaande preventie het e.e.a. duidelijk dient te worden gecommuniceerd in de spelregels.

Hierbij te denken aan:

- Het verloop van het aanvraagproces; de loop van het traject, te weten de primaire verkorte aanvraag. Indien onduidelijkheden het vervolg met aandacht voor de wet Suwi. Aanvullend bij een uitgebreider onderzoek, zo mogelijk een direct thuisbezoek. In die laatste situatie heeft de cliënt alle noodzakelijke bescheiden en stukken ter beschikking en kan de beoordelaar direct een goed inzicht verkrijgen in de redenen voor het wel- of niet goedkeuren van de onderliggende aanvraag.
- Wijs de cliënt in de spelregels op het feit dat thuisbezoeken kunnen worden afgelegd. Bij het niet verlenen van medewerking dat er consequenties kunnen volgen. Echter, maak duidelijk dat een thuisbezoek er normaliter toe dient inzicht te verkrijgen in de situatie van de cliënt en stel daarbij dat diens belangen centraal staan. Een thuisbezoek hoeft niet dreigend over te komen. Immers we gaan primair uit van vertrouwen.

Als laatste opmerking maar waarschijnlijk een open deur.

Bij de behandeling van de cliënten dient er altijd sprake te zijn van eenduidig beleid. Het mag voor de cliënt niet uitmaken met wie men bij WIL te maken heeft. Wie bepaalt of er sprake is van kwaadwillige opzet en wie bepaalt welke sanctie wordt opgelegd. De Cliëntenraad WIL is groot voorstander van een passief beleid aangaande de zogenaamde Kliklijn simpel, omdat deze ook al snel als een Pestlijn gebruikt kan worden.

Thematische onderzoeken daarentegen onderschrijven wij ten zeerste.

Ten slotte geeft de Cliëntenraad WIL een positief advies af. Wij gaan ervanuit dat u onze vragen naar tevredenheid zult beantwoorden en wij zijn verheugd dat er meer en meer wordt uitgegaan van vertrouwen in plaats van wantrouwen.

Wij wensen u veel wijsheid toe bij het uitvoeren van dit Handhavingsbeleid, waarbij wij ervan uitgaan dat u ons advies bij uw overwegingen zult betrekken en in uw beleidsontwikkeling wordt meegenomen..

Met vriendelijke groet
Namens de Cliëntenraad WIL
Lennard de Kok